

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

**FUNGEL, een online schrijfhulp
voor jongeren van 10 tot 14 jaar**

Overzicht workshop

- Fungel: kadering, uitgangspunten en keuzes
- Concrete uitwerking van Fungel
- Op verkenning in Fungel

Wie zijn wij?

- 'Fungel' is ontwikkeld aan de UC Leuven Limburg, in het kader van **praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (PWO)**
- Periode: september 2017 – augustus 2019
- Projectteam UCLL Lerarenopleiding:
 - taallectoren BaLO: Hilde Vanbrabant, Kristien Coussement en Martien Geerts
 - taallectoren BaSO: Anne Decelle en Nele Driessen
 - ICT BaSO: Kristiaan Mannaert
- In nauwe samenwerking met enkele scholen BaO en SO
- Opvolgcommissie met o.a. taalexperten

Waarom dit project?

- Nog te veel jongeren in Vlaanderen zijn laaggeletterd: wie onvoldoende functioneel geletterd is, kan niet mee op school en in de kennismaatschappij. Daarom zetten we in op de eindtermen m.b.t. **functionele geletterdheid**, met **schrijven** als focus.
- We willen **jongeren** tussen 10 en 14 jaar op **school** een krachtige **blended leeromgeving** bieden om hun **schrijfvaardigheid** te ontwikkelen, met ruimte voor zelfsturing en differentiatie.
- Tegelijkertijd willen we ook **leerkrachten** ondersteunen om krachtig **schrijfonderwijs** te geven.

- Taalcompetentie: schrijven
- Doelgroep
 - Leerlingen (en leerkrachten) derde graad basisonderwijs
 - Leerlingen (en leerkrachten) eerste graad secundair onderwijs
- Samenwerking met 4 projectscholen
 - 2 basisscholen (Limburg + Vlaams-Brabant)
 - 2 secundaire scholen (Limburg + Vlaams-Brabant)

Focus op
overgang

Uitgangspunten, didactische principes

- **blended** leeromgeving in de klas: schrijven met computer, met online én offline ondersteuning/feedback
- **positieve benadering** van het schrijfproces ('schrijven is iets dat je kan leren'), met veel aandacht voor positieve bekrachtiging
- vertrekken van **betekenisvolle schrijftaken** voor leerlingen: interessante inhoud + concreet doel/echte lezer
- referentiekader: **eindtermen** schrijven LO en 1^e graad SO
- belang van **schrijfstrategieën** (voor, tijdens en na: plannen, uitschrijven, reviseren): o.a. via 'modeling', werken in stappen, eerste en tweede versie schrijven
- belang van **feedback** en **collaboratief schrijven**
- belang van **genredidactiek**

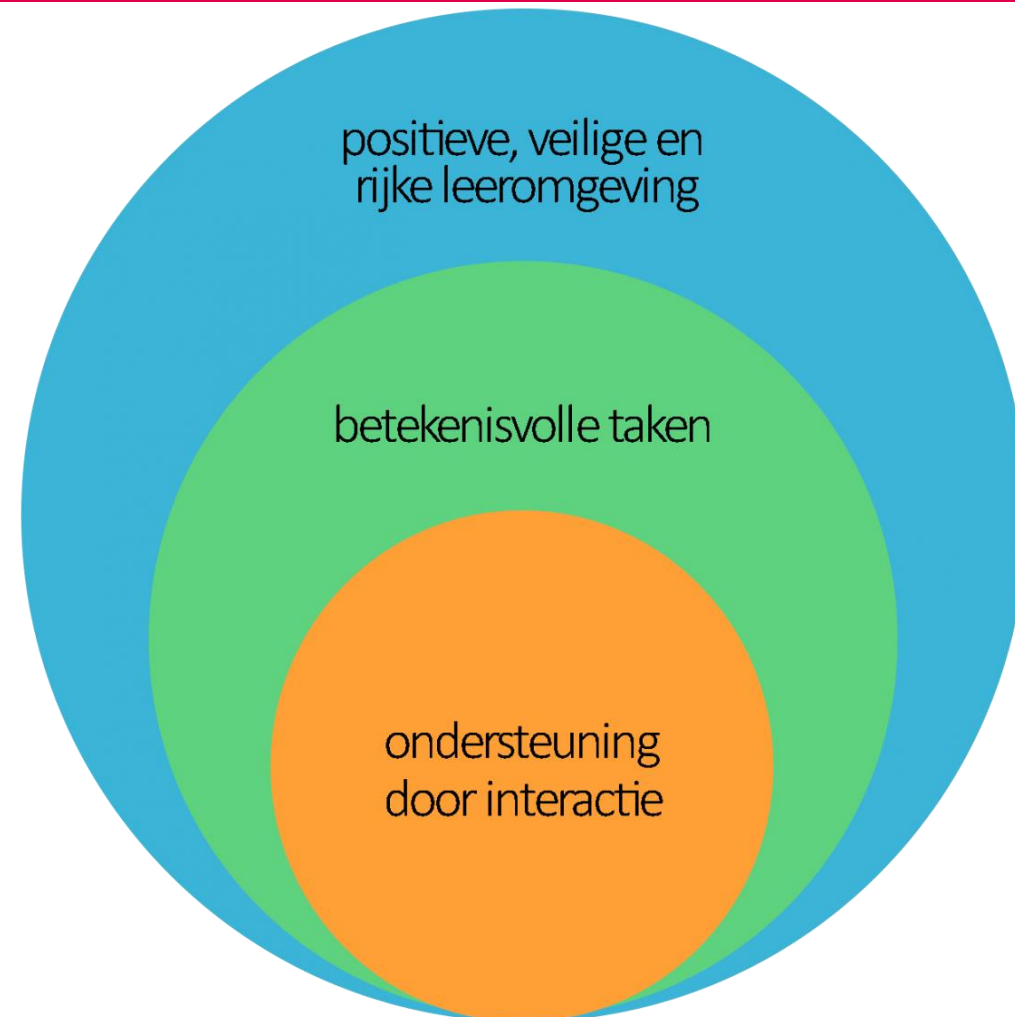

Uitgangspunten, didactische principes

Blended invulling van het kader krachtige taalleeromgeving (CTO)

Betekenisvolle schrijftaken

Online en offline ondersteuning in de klas (door leerkracht en medeleerlingen)

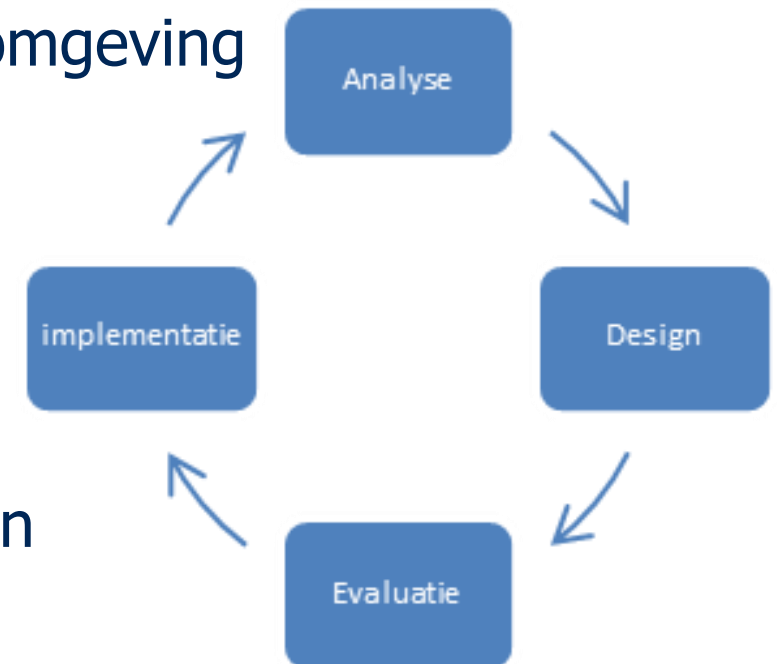

Fungel ↔ Bestaande leerplatformen

Fungel	Bingel, Ambrasoft, Kweetet, Diddit (SO)
methodeonafhankelijke online tool, moet kunnen aansluiten bij elke taalmethode	leerplatform aansluitend bij het lesmateriaal van de uitgeverij
focus: taal - schrijven	ruim: verschillende leergebieden
open schrijftaken: zelf teksten schrijven (bv. e-mail, verslag, ...)	vooral gesloten, contextloze oefeningen (taal: spelling, woordsoorten ...)
focus op samen (in duo's), in de klas, met ondersteuning van medeleerling en leerkracht	individueel, ook thuis oefenen
intrinsieke motivatie: graag schrijven (schrijfplezier + beter leren schrijven), tekst voor echte lezer, feedback	extrinsieke motivatie: door te oefenen 'punten' verdienen om korte spelletjes te kunnen spelen
sobere omgeving (structuur bieden, wel aantrekkelijk), rijk op het vlak van ondersteuning	mooie digitale omgeving (lager): verschillende eilanden, kaderverhaal, ...

- **User**-centered design:
 - ontwikkeling en onderzoek gaan hand in hand
 - de **gebruiker** (leerlingen LO en SO + leerkrachten) wordt betrokken bij het ontwerpen van de leeromgeving
 - in verschillende fasen van het proces:
 - bevragingen: noden en behoeften, evaluatie
 - testgroepen, focusgroepen
 - opvolgcommissie
 - doel: **optimaal afstemmen** op de noden van de gebruiker

Bevraging potentiële gebruikers (sept-okt 2017)

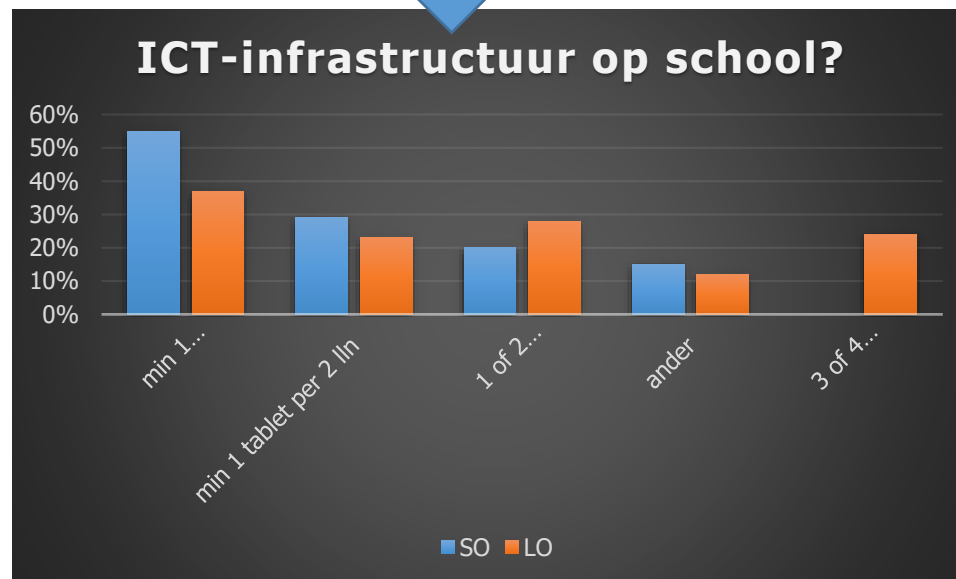
Bevraging leerkrachten	Bevraging leerlingen
leerkrachten 3 ^{de} graad LO + leerkrachten Nederlands 1 ^{ste} graad SO	leerlingen 3 ^{de} graad LO + 1 ^{ste} graad SO
<u>Schriftelijke bevraging (digitaal):</u> 315 respondenten lkr. SO 216 respondenten lkr. LO	<u>Schriftelijke bevraging (op papier):</u> 130 lln. SO 153 lln. LO
<u>Focusgesprekken:</u> met betrokken leerkrachten van de 4 projectscholen 2 of 3 leerkrachten per school (10 -tal leerkrachten)	<u>Focusgesprekken:</u> met betrokken leerlingen van de 4 projectscholen groepje van 8-tal leerlingen per school (32 -tal leerlingen)

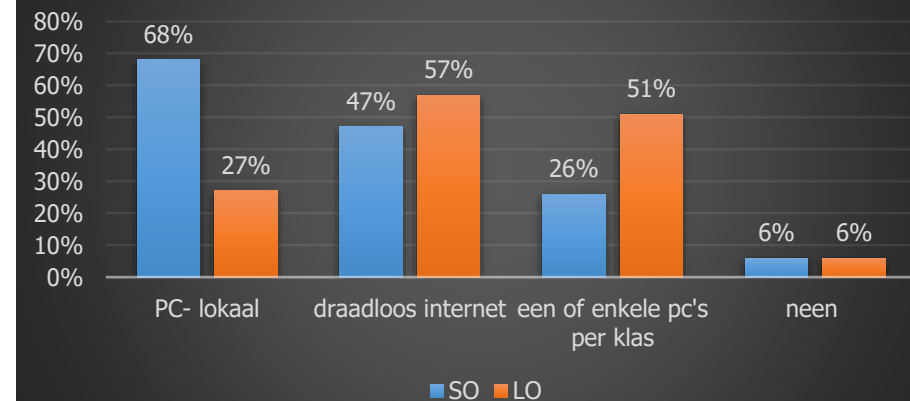
Scholen klaar voor digitale tool?

- **Digitale bevraging ICT-infrastructuur**

- In 94% van de scholen internet mogelijk tijdens de les (LO en SO)
- Meer ICT-infrastructuur in SO dan dan in LO

Gebruik internet in de les?

Organisatie schrijfonderwijs?

- **Focusgesprekken:**

- leerlingen schrijven meestal **in de klas** (weinig thuis; soms nette versie)
- leerlingen schrijven meestal **op papier** (amper op computer)
- overall minimaal: eerst **kladversie** dan 'nette' versie (overschrijven of typen)
- groot verschil in **tijdsbesteding** aan 1 schrijftaak: 6 lestijden, 2 lestijden, 1 lestijd (tijdsdruk/stress)

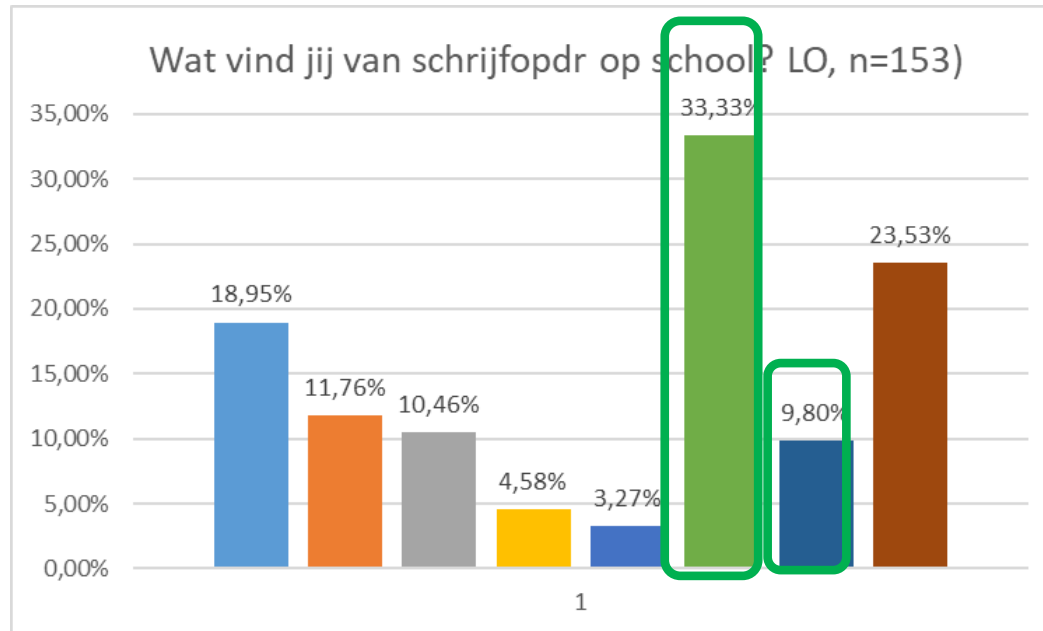

Motivatie voor schrijven?

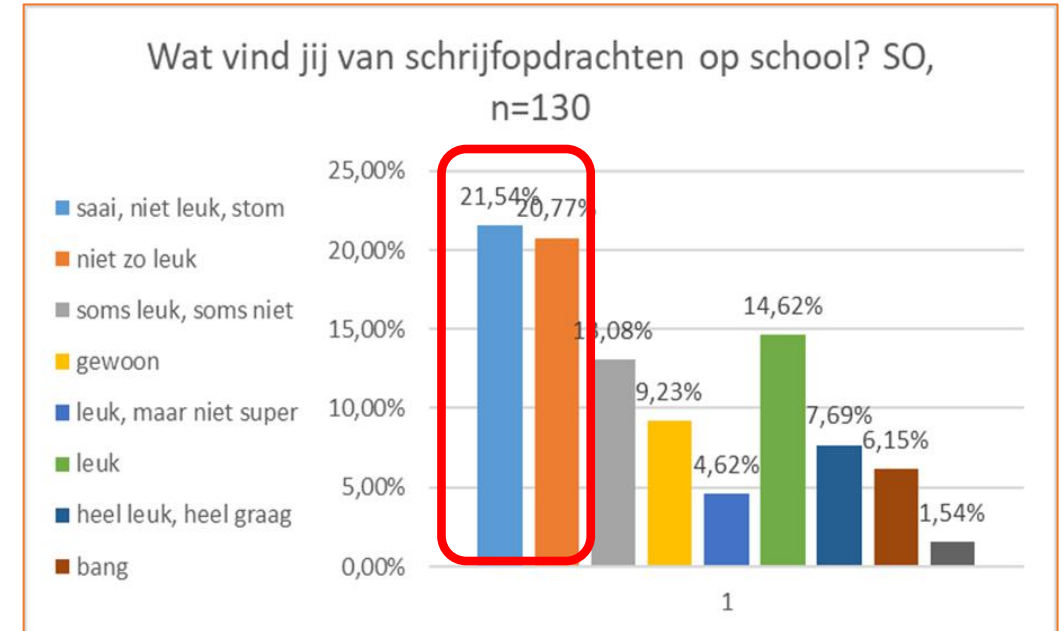
LEERLINGEN

- Wat vind jij van (de huidige) schrijfoopdrachten op school?

LO

SO

→ Het **schrijfplezier (op school)** daalt in de overgang van LO naar SO

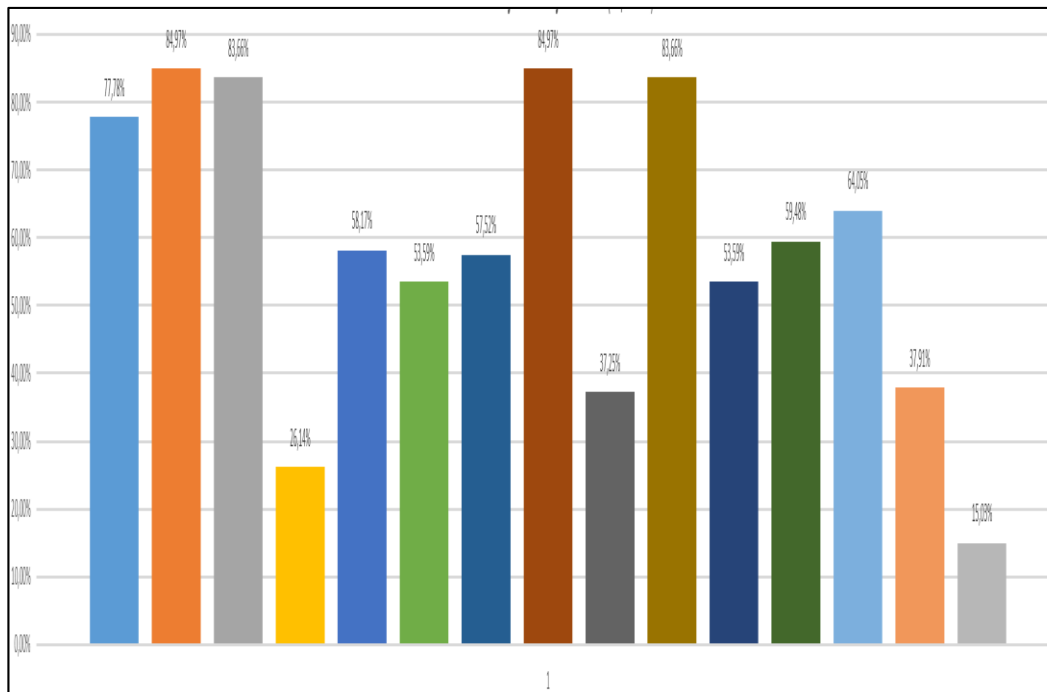
Motivatie voor schrijven?

Wat maakt schrijven voor jou leuker?

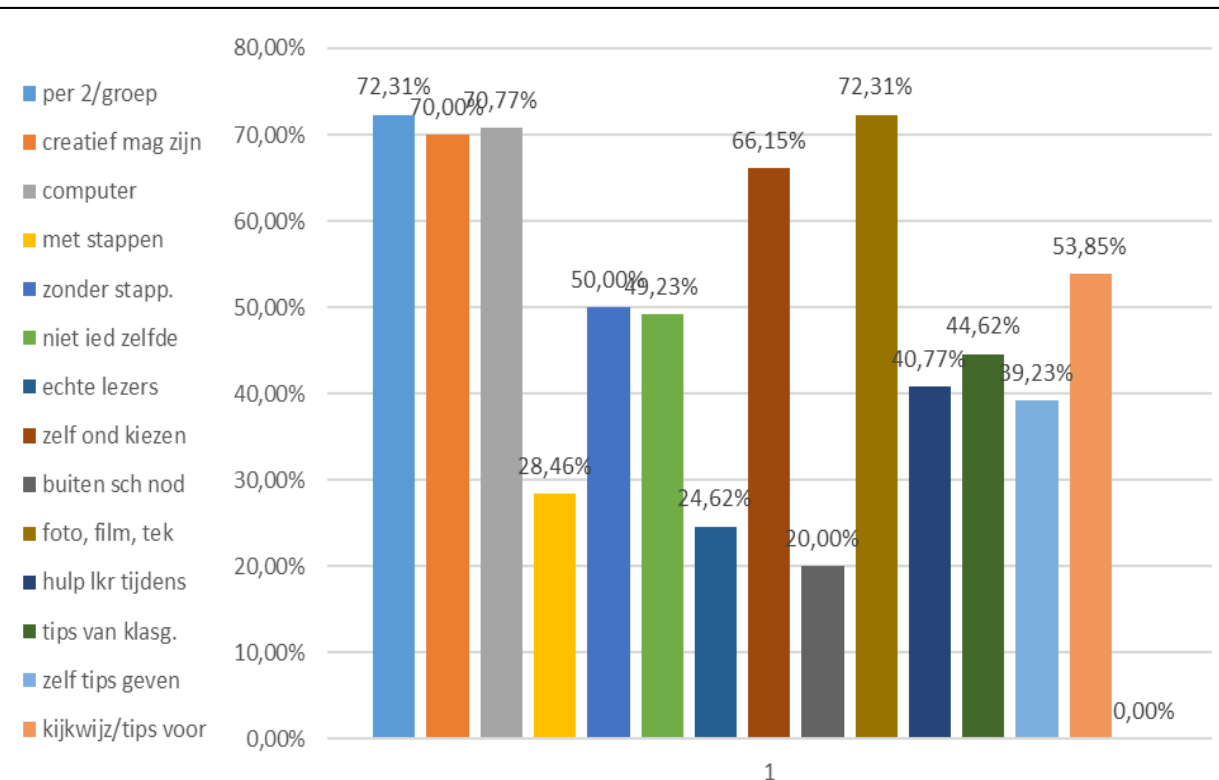
LO

SO

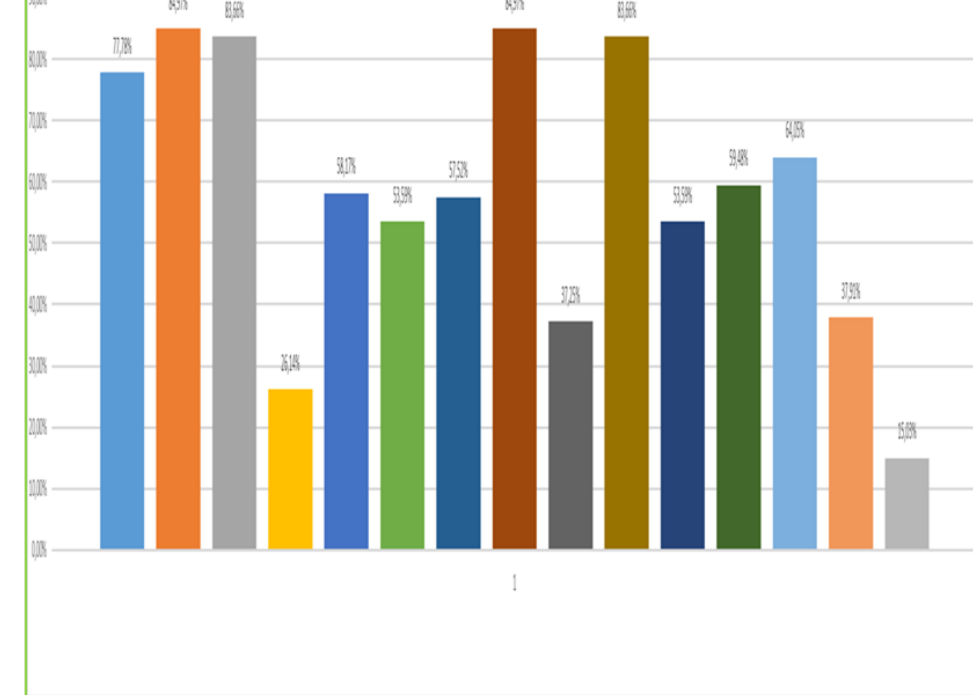
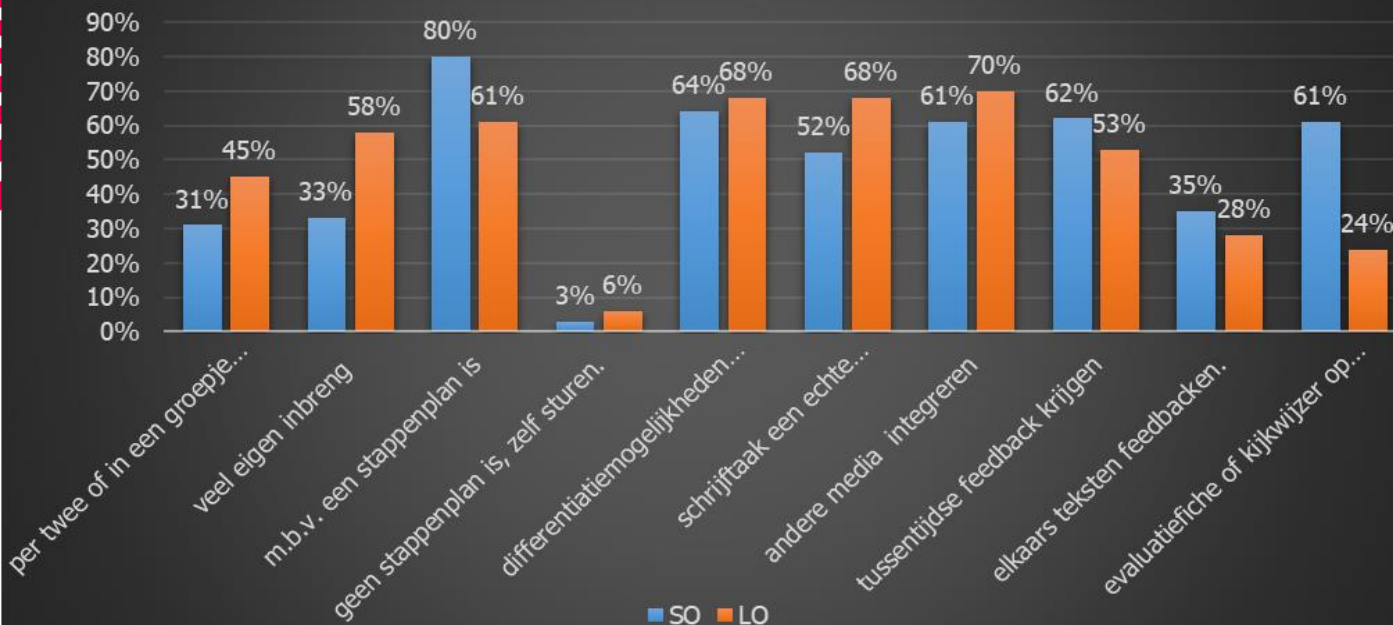
LEERLINGEN

Veel gelijkenissen tussen LO en SO!

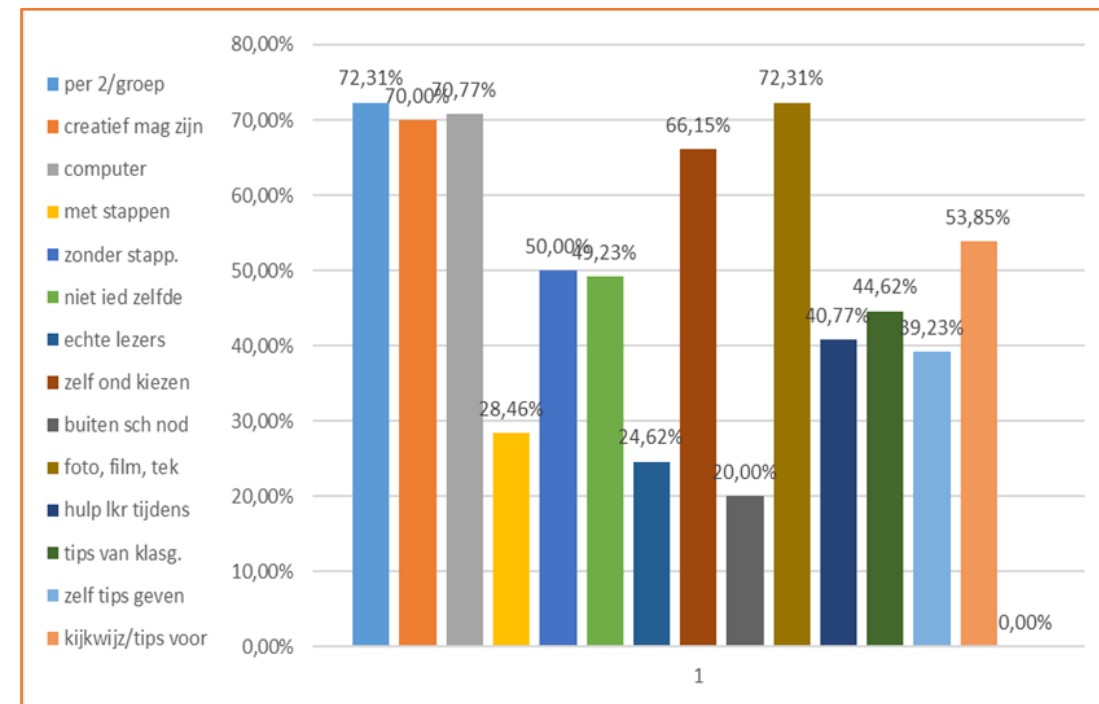

Wanneer schrijfopdrachten motiverend

Belangrijkste verschillen lkrn.-lkn.:

- stappenplan: wel/niet
- samenwerken
- eigen inbreng / creativiteit / zelf onderwerp kiezen

Welke teksttypes met digitale tool?

LEERKRACHTEN

Digitale bevraging:

1. Brief of e-mail
2. Verslag / informatieve tekst
3. Oproep of uitnodiging
4. Bericht of reactie op sociale media of online fora

! Teksttype '**verhaal**' niet bevroagd, want niet in eindtermen

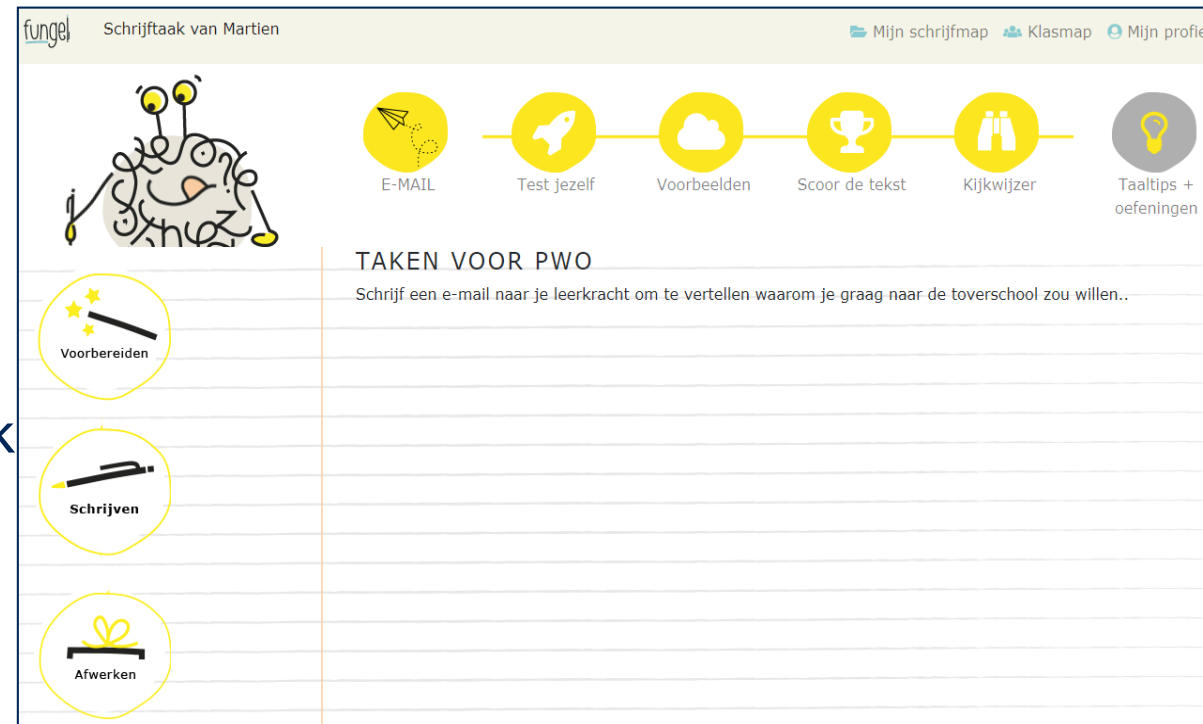
Maar: blijkt wel heel populair bij bevroagde leerlingen (via gesloten en open vraag)

Jaar 1: generieke structuur Fungel

- OVUR: fasen van het schrijfproces
- achtergrondinformatie (genre/structuur):
 - voorbeeldtekstjes, kijkwijzer
 - toepassingen: test jezelf, scoor de tekst
- schrijven: schema gebruiken of niet
- eigen tekstjes bewaren, schriftelijke feedback door leerkracht én medeleerlingen
- algemene taaltips en oefeningen

Doel: de gebruiker aan het stuur → kan zelf keuzes maken

Jaar 1: prototype ontwikkeld, getest en bijgestuurd

Eerste module 'e-mail' getest in verschillende groepjes of klassen:

- motiverende leeromgeving: leerlingen werken graag met de computer
- motiverende taak: *Schrijf een e-mail naar je favoriete artiest of muziekgroep om hen te overtuigen om in je school te komen optreden.*
- interessante knoppen: test jezelf, taal oefeningen, schrijfschema
- belang van goede ICT-infrastructuur
- nood aan aantrekkelijk design: figuurtje, kleurgebruik
- nood aan duidelijke instructies

- Balans?
 - schrijfplezier ~ betere schrijvers worden
 - aandacht voor inhoud ~ aandacht voor vorm
 - zelf keuzes maken ~ sturing

Jaar 2: 2 nieuwe modules ontwikkeld en getest

Module 'verhaal' en 'weettekst' uitgewerkt en getest in verschillende klassen:

- motiverende leeromgeving voor lln. 5e lj., 6e lj. 1e en 2e jaar SO
 - bewuste keuzes maken: 'Test jezelf' is makkelijker dan 'Scoor de tekst'
- belang van motiverende taak + motiverende introductie door leerkracht
- leerlingen moeten leren werken met Fungel: ondersteuning nodig
 - bij jongere leerlingen of 1B-klas: de eerste keer samen een tekst schrijven (projecteren) en als leerkracht modelleren werkt goed
- elkaar feedback mogen geven, leidt tot nadenken over eigen tekst
- veel kansen tot differentiatie + zelfsturing

Een kijkje in Fungel

<http://www.fungel.be>

Inloggen als **leerling**

- Instellingsnummer: 999999
- Klas: Testklas
- Volgnummer: testaccount (zie blad)
- Wachtwoord: testaccount (zie blad)

Niet vergeten! **Afmelden** – Bovenaan rechts

Volgende slides: enkele printscreens uit Fungel om een beeld te krijgen van de schrijfhulp.

Leerlingenpagina

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x Leerlingendashboard :: FUNGEL x +

fungel.be/pupil-dashboard.php

fungel Dashboard Gast Leerling 13 Mijn schrijfmap Klasmap Afmelden

hallo

Ik ben Fungel
de schrijfmicrobe!

E-MAIL VERHAAL WEETTEKST

er was
eens
ooit
voor
altijd
...

Start

9:49 30/11/2019

Leerlingenpagina: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x Fungel Fungel :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104

fungel Schrijftaak van Gast

Mijn schrijfmap Klasmap Afmelden

er was eens ooit voor altijd ...
VERHAAL

Test jezelf

Voorbeelden

Scoor de tekst

Kijkwijzer

Taaltips + oefeningen

Voorbereiden

Schrijven

TAKEN VOOR TESTKLAS

Schrijf een spannend verhaal waarin jij de detective bent die de ontvoering van een leerkracht moet oplossen.

Je werkt aan versie 1 van deze taak.

Windows taskbar: 9:52 30/11/2019

Leerlingenpagina: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x Fungel FUNGEL :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#

fungel Schrijftaak van Gast

Mijn schrijfmap Klasmap Afmelden

er was eens ooit voor altijd ... VERHAAL

Test jezelf

Voorbeelden

Scoor de tekst

Kijkwijzer

Taaltips + oefeningen

Wat weet je al over verhalen?

Kies bovenaan uit:

- Test jezelf
- Voorbeelden
- Scoor de tekst
- Kijkwijzer

TAKEN VOOR TESTKLAS

Schrijf een spannend verhaal waarin jij de detective bent die de ontvoering van een leerkracht moet oplossen.

Je werkt aan versie 1 van deze taak.

VOORBEREIDEN

Three large colored boxes (yellow, pink, green) for writing the story.

Test jezelf: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x Fungel FUNGEL :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104

Test jezelf 1: klik op het beste verhaal

Chips ontvoerd

5 februari 2019 was een spannende dag **in het Limburgse Bree**. Die dag werd er namelijk een konijntje als vermist opgegeven in het politiekantoor. Het was zaterdagochtend. Kaatje Kesters, **een levendig meisje van 10**, wilde haar **liefste** konijntje Chips goedemorgen wensen en eten geven.

In de tuin deed ze een afschuwelijke ontdekking: Chips was verdwenen, het groene deurtje van zijn hok stond open. Iemand was die nacht de tuin van Kaatje Kesters binnengedrongen en had het konijn ontvoerd. De hele buurt stond in rep en roer! Dat was een zaak voor detective Robinson, vast en zeker!

Chips ontvoerd

Kaatje Kesters wandelde op een ochtend naar haar tuin. Ze had brood en wortelen meegenomen voor Chips, haar konijn.

Ze kwam bij het konijnenhok en toen schrok ze verschrikkelijk. Het deurtje stond open, Chips was verdwenen. Hij kon toch niet ontsnapt zijn? Was ze gisteren vergeten het deurtje te sluiten? Neen, het slot was opengebroken. Iemand had Chips ontvoerd. Kaatje belde naar detective Robinson. Als iemand de zaak kon oplossen, was hij het wel!

Juist! Het beste verhaal is verhaal 1.

[Weet je ook waarom?](#)

- In beide inleidingen vertellen de leerlingen wie er aan bod komt en waar en wanneer het verhaal zich afspeelt (personage, ruimte en tijd).
- Het eerste verhaal is beter omdat de leerling meer uitleg geeft over het hoofdpersoon, de ruimte en de tijd. De zinsbouw in het eerste verhaal is meer afwisselend.

[Volgende vraag](#)

Windows taskbar: 9:54, 30/11/2019

Voorbeeld: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x Fungel FUNGEL :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#

Voorbeeld spannend verhaal

Krassen in de kast

Het was een ijskoude nacht in januari. Noah lag met open ogen in bed in zijn pikdonkere kamertje in het huis van opa en oma. Hij hoorde de harde wind. Toch was het niet de wind die Noah bang maakte. Neen, het waren de akelige geluiden in huis. Hij durfde zijn ogen niet te sluiten. Wat was toch dat krassen dat hij telkens hoorde? Hij kroop wat dieper onder zijn deken.

Op school kende iedereen Noah als de rebel met de grote mond. Maar nu voelde hij zich helemaal geen rebel. Al tien keer had hij tegen zichzelf gezegd dat hij moest gaan kijken waar dat geluid vandaan kwam.

Krrr... Daar hoorde hij het weer... Geen twijfel mogelijk, het geluid kwam uit de houten kast in de hoek. Noah keek in het donker om zich heen. Een wapen, dacht hij, ik heb een wapen nodig. Zijn oog viel op oma's Chinese vaas op de vensterbank. Neen, die niet. Maar naast de lelijke vaas zag hij een zilveren kandelaar. Daar zal ik het mee moeten doen, vertelde hij zichzelf.

Krrr... Deze keer klonk het geluid nog een beetje harder. Noah praatte zichzelf een laatste keer moed in, sprong uit bed en greep de kandelaar. Op zijn tenen sloop hij naar de kast. Hij hield zijn adem in en trok de kastdeur zo snel mogelijk open.

En toen kon hij geen enkel geluid meer maken. Hij wilde keihard gillen, maar zijn gil bleef vastzitten in zijn keel. In plaats van keihard weg te rennen, bleef hij stokstijf staan. Uit de kast stak een mummieachtige hand naar voren. De wijsvinger met de lange, vuile nagel wees recht naar het hart van Noah...

Klik en lees meer

De inleiding

In de inleiding beschrijf je kort waarover je verhaal gaat (wat), stel je voor wie er aan bod komt (personages) en waar (ruimte)/wanneer (tijd) het verhaal zich afspeelt.

De tijd

Je kan uitleggen in welke tijdperiode jouw verhaal zich afspeelt. Je vertelt je verhaal zo veel mogelijk chronologisch, in de juiste volgorde. Af en toe mag je een flashback (naar het verleden) gebruiken of een flashforward (naar de toekomst) gebruiken.

De ruimte

Je beschrijft wat je ziet, hoort, voelt of ruikt op de plaats waar de gebeurtenissen zich afspelen.

De personages

In een verhaal is er vaak een held en een tegenstander, maar een personage moet niet enkel goed of slecht zijn. Je kan aandacht besteden aan de naam, het karakter, speciale talenten.

Sluit

Kijkwijzer: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x fungel FUNGEL :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#

Kijkwijzer

Opbouw van een verhaal

- [Titel](#)
- [Inleiding](#)
- [Midden](#)
- [Slot](#)

Verhaalelementen

- [Personages](#)
- [Gebeurtenissen](#)
- [Ruimte](#)
- [Tijd](#)

Taal

- [Goede zinsbouw](#)
- [Dialogen](#)
- [Gepaste woordkeuze](#)
- [Correcte spelling](#)

Het midden

- In het midden werk je je verhaal uit in verschillende alinea's.
 - Je werkt per alinea een stukje van het verhaal uit. Na elke alinea volgt er een witregel. Je zorgt voor een vlotte overgang tussen de alinea's, zodat de lezer het verhaal goed kan volgen.
 - Je kan je verhaal spannend maken door een geheim, een verrassende gebeurtenis of een akelige sfeer.
 - Je mag je verhaal ook grappig maken of je fantasie gebruiken.

Sluit

Personen

- Test jezelf
- Voorbeelden
- Scoor de tekst
- Kijkwijzer

Windows taskbar: 9:56, 30/11/2019, NLD

Leerlingenpagina: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x FUNGEL :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#

Voorbereiden

Schrijf een spannend verhaal waarin jij de detective bent die de ontvoering van een leerkracht moet oplossen.

Je werkt aan versie 1 van deze taak.

VOORBEREIDEN

- Wat weet je al over verhalen?
- Wat ga je schrijven?

Vul de post-its in die je nodig hebt.

- Wie? Personages
- Wat? Gebeurtenissen
- Waar? Ruimte
- Wanneer? Tijd

Schrijven

Task interface showing a writing task. The page is divided into two main sections: 'Voorbereiden' (Preparation) and 'Schrijven' (Writing). The 'Voorbereiden' section contains a list of questions and a set of six sticky notes (three yellow, two pink, one green) for planning. The 'Schrijven' section is currently empty. The browser window shows the URL 'fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#' and the task title 'FUNGEL :: Schrijftaak'.

Leerlingenpagina: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x FUNGEL :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#

Voorbereiden

Schrijven

- Schrijf je verhaal
 - Toon post-its.
 - Een schema nodig? [Klik hier.](#)
 - Voorbeelden nodig? Klik bovenaan.
- Lees na en pas aan
- Klik nu op opslaan

Schrijf een spannend verhaal waarin jij de detective bent die de ontvoering van een leerkracht moet oplossen.

Je werkt aan versie 1 van deze taak.

SCHRIJVEN

Titel: |

Opslaan

Windows taskbar: 10:09, 30/11/2019

Schrijfschema: verhaal

Presentaties + artikels - OneDrive x Fungel_testaccounts.xlsx x Fungel :: Schrijftaak x +

fungel.be/pupil-schrijftaak.php?id=104#

... was een ... jongen/meisje van ... jaar en hield van ... waarin jij de detective bent die de ontvoering van een leerkracht moet

Schema

Op een ... dag in

Op de laatste dag van het schooljaar / van de vakantie

Gebruik het schrijfkader om je verhaal vorm te geven. Klik op **Opslaan** om je tekst naar je verhaal te kopiëren.

... is ... en woont met ... in

Inleiding ?

Vandaag ging ik

... en ... zijn beste vrienden.

Midden ?

De slaapkamer van ... is

Die ochtend werd ... wakker en ...

Slot voor een spannend verhaal ?

Slot voor een fantasieverhaal ?

Slot voor een grappig verhaal ?

Windows taskbar: 10:07, 30/11/2019, NLD

Leerkrachtenpagina

funge!

Dashboard Gast Leerkracht

[Home](#) [Mijn leerlingen](#) [Afmelden](#)

hallo

Ik ben Fungel
de schrijfmicrobe!

Aan de slag
met Fungel

Besturen

- Schrijftaak aanmaken
- Schrijftaken beheren
- Extra oefeningen taaltips uploaden

Feedback geven

- E-mails
- Verhalen
- Weetteksten

Didactische tips

- Goed schrijfonderwijs met Fungel
- Lesscenario's
- Evaluatietools

Besturen: Schrijftaak aanmaken

Dashboard Gast Leerkracht

[Home](#) [Mijn leerkracht](#)

[Dashboard](#) / [Schrijftaak aanmaken](#) / [Instructies toevoegen](#)

Schrijf een verhaal

☒ Schrijf een spannend verhaal

- ☐ dat begint met: De laatste mens op aarde zat alleen in een kamer. Plots werd er op de deur geklopt ...
- ☐ waarin jij de detective bent die de ontvoering van een leerkracht moet oplossen.
- ☐ met als eerste zinnen: Tsjak! Daar was dat geluid weer. Merel lag in bed en durfde zich niet te bewegen.
- ☐ zoals een nachtmerrie.

☐ Schrijf een fantasieverhaal

☐ Schrijf een grappig verhaal

☐ Bekijk de kortfilm:

☐ Lees de strip die je van je leerkracht gekregen hebt.

Leerkrachtenpagina

funGel Dashboard Gast Leerkracht

Home Mijn leerlingen Afmelden

hallo
Ik ben Fungel
de schrijfmicrobe!

Aan de slag
met Fungel

Schriftelijke feedback op
tekstjes van lln.:
- via comments
- via open tekstvak
- via checklist (aanduiden)

Besturen

- Schrijftaak aanmaken
- Schrijftaken beheren
- Extra oefeningen taaltips uploaden

Feedback geven

- E-mails
- Verhalen
- Weetteksten

Didactische tips

- Goed schrijfonderwijs met Fungel
- Lesscenario's
- Evaluatietools

Leerkrachtenpagina

funge!

Dashboard Gast Leerkracht

[Home](#) [Mijn leerlingen](#) [Afmelden](#)

hallo

Ik ben Fungel
de schrijfmicrobe!

Aan de slag
met Fungel

Besturen

- Schrijftaak aanmaken
- Schrijftaken beheren
- Extra oefeningen taaltips uploaden

Feedback geven

- E-mails
- Verhalen
- Weetteksten

Didactische tips

- Goed schrijfonderwijs met Fungel
- Lesscenario's
- Evaluatietools

Didactische tips: lesscenario's

LESVERLOOP

Schrijfronde 1: ⇒ oriënteren, motiveren en voorbereiden
⇒ een eerste versie schrijven

• Oriënteren, motiveren en voorbereiden

1. Je oriënteert de leerlingen eerst **klassikaal** op de schrijftaak.

- Schets de concrete situatie. Maak de leerlingen nieuwsgierig, vertrek vanuit een probleemstelling of vanuit een reële vraag die leidt naar de schrijftaak.

Bijvoorbeeld:
De turnleeraar is gisteren na school niet thuisgekomen. De politie vraagt om jullie hulp. Wat denken jullie dat er gebeurd is? De politie denkt aan een ontvoering... Jullie schrijven een verhaal over die ontvoering en hoe die wordt opgelost.

- Maak de leerlingen duidelijk dat ze een fictief verhaal zullen schrijven.

2. Vervolgens roepen de leerlingen hun **voorkennis** over verhalen op. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld:

- Klassikaal:** ga met de leerlingen in gesprek.
 - Weten jullie (nog) hoe je een verhaal moet schrijven?
 - Wat zijn aandachtspunten? Wat is belangrijk om je schrijfdoel te bereiken? (Noteer op het bord)
 Je kan daarbij ook vertrekken vanuit een voorbeeldtekst uit de module verhalen.

- Individueel:** laat de leerlingen in Fungel op basis van de linkerknop **'Voorbereiden: wat weet je al over verhalen?'** de oranje knoppen bovenaan verkennen. Geef aan hoeveel tijd de leerlingen daarvoor krijgen.

- Je kan ook beide opties combineren door eerst klassikaal de voorkennis over verhalen op te roepen en de leerlingen daarna tijd te geven om de bovenste knoppen in Fungel te verkennen. Of omgekeerd: je laat de leerlingen eerst de bovenste knoppen verkennen en je koppelt daarna klassikaal terug.

3. Brainstormen over de inhoud van het verhaal is de volgende voorbereidende stap. Ook dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld:

- Klassikaal:** brainstorm samen over de w-vragen (de personages, de gebeurtenissen, de plaats en het tijdsverloop). Noteer de ideeën in kernwoorden op het bord of in een padlet. Als je kiest voor een padlet (eenvoudig aan te maken via padlet.com), integreer die dan op voorhand in Fungel (via schrijftaak aanmaken), zodat de leerlingen steeds naar de padlet kunnen teruggrijpen.

www.fungel.be - lesscenario verhaal

- Individueel of in duo's:** laat de leerlingen zelf met de post-its brainstormen vanuit de w-vragen via de linkerknop **'Voorbereiden: wat ga je schrijven?'** Later, tijdens het schrijven, kunnen de leerlingen hun ingevulde post-its opnieuw raadplegen.

Bijvoorbeeld: de leerlingen noteren op de eerste post-it de personages die aan bod komen in hun verhaal (wie is er ontvoerd, wie is de dader?); op een volgende post-it noteren ze de gebeurtenissen in het verhaal (wat deed de dader eerst, en daarna ...); vervolgens beschrijven ze de ruimte waar het verhaal zich afspeelt (waar bracht de dader de ontvoerde leeraar naartoe?) en de tijdsperiode en -verloop in het verhaal (wanneer vond de ontvoering plaats?) ...

• Een eerste versie schrijven

Laat de leerlingen hun eerste versie schrijven via de linkerknop: **'Schrijven: schrijf je verhaal'**.

Maak de nodige afspraken:

- Bij schrijfduo's: spreek af wie de eerste versie in Fungel typt en wie de tweede versie.
- Geef aan hoeveel tijd de leerlingen krijgen voor deze schrijftaak.
- Laat leerlingen die al eerder in Fungel gewerkt hebben, in **'Mijn schrijfmag'** (bovenaan) hun sterke punten en werkpunten van de vorige opdracht nog eens bekijken.

De leerlingen gaan individueel of in (heterogene) duo's aan de slag. Met de ondersteuning van Fungel schrijven duo's samen hun verhaal: ze denken samen hardop na, bekijken voorbeelden en lezen tips, wisselen ideeën uit, verwoorden schrijfstappen, bespreken een mogelijke aanpak, wisselen zinnen uit ... De ene leerling typt het verhaal en de andere leerling leest mee wat er staat.

Ga ondertussen rond, observeer en steun waar nodig. Verwijs naar de concrete schrijftaak en naar de ondersteuningsmogelijkheden die Fungel biedt. Wat moet je nu doen? Wat weet je niet? Misschien kan je eens kijken bij ...

Bijvoorbeeld: een leerling weet na de inleiding niet meer wat schrijven. Verwijs daarvoor naar het schrijfkader met voorbeeldzinnen (klik op schema) of verwijf de leerling opnieuw naar de oranje knoppen bovenaan (bv. kijkwijzer **inleiden** of voorbeelden). Je kan de leerling ook terug naar de ingevulde post-its laten kijken.

- Wees oprecht geïnteresseerd in wat de leerlingen schrijven. Vertrek van wat de leerlingen hebben geschreven en reageer vanuit het standpunt van de onwetende, geïnteresseerde lezer. Stel vragen ter verduidelijking. Dit begrip ik niet goed. Wat bedoel je met (...)?
- Geef in deze fase vooral feedback op de inhoud van het verhaal. Ga vormelijk in op zaken die de begrijpelijkheid in de weg staan. Soms is voorlezen wat er letterlijk geschreven staat voldoende.

Als de leerlingen klaar zijn met hun eerste versie, lezen ze hun verhaal zelf na. Daarbij gebruiken ze de checklist via de knop **'Schrijven: lees na en pas aan'**. Stimuleer hen om hun verhaal grondig na te lezen en hun eerste versie bij te sturen.

Aantrekkelijke stijl!
Inleiding: wie? wat? waar? wanneer?
Midden: boeiend verhaal? (spannend, grappig ...)
Midden: gestructureerd (alinea's) en goed te volgen?
Slot: ontknop of oplossing?

www.fungel.be - lesscenario verhaal

Daarna dienen ze hun versie in bij jou via de knop **'Schrijven: klik nu op opslaan'**. Jij kan vanaf nu via de lerarenpagina (feedback geven/verhalen) deze versie nakijken en schriftelijk feedback geven (in de tekst comments toevoegen, algemene feedback noteren en/of belangrijke werkpunten aanvinken).

• Feedbackronde

De leerlingen vragen aan een klasgenoot feedback op de eerste versie van hun verhaal. Ze doen dit mondeling of schriftelijk via de knop **'Afwerken: vraag feedback'**. Spreek af wie aan wie feedback geeft. Stimuleer de leerlingen om daarvoor de **kijkwijzer** te gebruiken.

• Mondelinge feedback:

Vorm (nieuwe) duo's door de helft van de leerlingen even van plaats te laten wisselen (met een leerling van een ander schrijfduo).

De leerling die van plaats verandert, is de feedbacker: hij leest het verhaal van de andere leerling hardop en geeft feedback (bv. Dit stukje snap ik niet.) of stelt vragen (bv. Wat bedoel je met ...?). De drie vragen links kunnen helpen om zinvolle feedback te geven.

De leerling die feedback krijgt, luistert en denkt mee. Kleine aanpassingen doet hij onmiddellijk. Voor grotere aanpassingen wacht hij op zijn schrijfmag (bij duo's). Als geheugensteun kan hij de vragen en opmerkingen van zijn klasgenoot kort noteren onder het verhaal.

• Schriftelijke feedback:

De leerlingen/schrijfduo's geven via de **klasmag** schriftelijk feedback aan een andere leerling/ander duo. Ze lezen het verhaal na en noteren hun feedback onder 'algemene feedback'. Ze duiden in de checklist ook een positief punt en een werkpunt aan. Als ze daarmee klaar zijn, verzenden ze hun feedback.

Ga ondertussen zelf ook rond, observeer en ondersteun waar nodig.

Stimuleer de leerlingen om niet enkel te focussen op vormelijke aspecten zoals spelling, maar om in hun feedback de **inhoud** en de **typische kenmerken** van een verhaal te laten primeren.

Opmerking: als je zelf ook schriftelijk feedback wil geven op de eerste versie van het verhaal, rond je de les hier af. In schrijfronde 2 hebben de leerlingen jouw schriftelijke feedback immers nodig (zie leerkrachtenmodule).

www.fungel.be - lesscenario verhaal

Didactische tips: evaluatietools

Scorewijzer verhaal
Schrijven met Fungel

ET WAS
EENS
OOIT
VOOR
ALTIJD
...

Naam leerling:

Totaal:/10			
-------------------------	---	---	---

Inhoud en structuur /5	Inleiding: Wie? Wat? Waar? Wanneer?			
	Midden: gestructureerd en goed te volgen			
	Slot: ontknopning of oplossing			
Teksttype /3	Aantrekkelijke titel			
	Uitwerking personages, gebeurtenissen, ruimte, tijd			
	Boeiend verhaal: spannend, grappig en/of fantasierijk			
Taal /2	Goede zinsbouw			
	Gepaste woordkeuze			
	Correcte spelling			

Toelichting en tips voor volgende schrijfoopdrachten:

Maak de volgende oefeningen bij Taaltips:

1	2	3	4
 Spannende verhalen School met ankerteksten			
Ik hoorde dat er iemand mij achtervolgde. Ik was bang, dat was vast een onvoeder. Verdorie, ik was net zo blij dat ik vakantie had. Ik rende zo hard ik kon. De onvoeder was al van aan de school achter mij aan gekomen en nu achtervolgde hij mij nog steeds. Ik geraakte buiten adem, ik moest higen. Tsjak! Wat was dat geluid? Oh nee, er vloog plots een mes langs me door. Wat was ik bang, maar ik kon toch ontsnappen.	De onvoederde meisjes Detective Jan hoorde dat er 2 meisjes waren onvoederd dus hij ging meteen op onderzoek. Het was gebeurd bij de schoolpoort wanneer ze in de bus stapten. Ze gingen naar huis en hun vader zei dat ze naar de winkel moesten en toen kwamen ze niet meer terug, zei de vader. Dus na drie dagen vond de detective het busje bij een Chinese toren. Daar vond de detective niet twee meisjes, maar drie meisjes. Dus twee meisjes waren onvoederd en eenje zat te doen alsof. Ze waren alle drie vastgebonden. De detective belde de politie. De politie had hun alle drie geïnterviewd. Eentje heette Akane. Ze zei dat ze te voet naar huis wandelde en toen werd gekidnapd. De tweede heette Hannah en zij zei dat de kidnapper haar wilde vermoorden. De derde heette Eka, zij was blij dat ze gered was. De politie wist meteen wie de slechterik was en dat was Akane, want Akane zei dat ze te voet naar huis was terwijl ze met de bus waren. Akane werd gearresteerd en de andere meisjes mochten naar huis. Nu konden ze eindelijk van de grote vakantie genieten.	Een spannende busrit Nora en Emma zitten samen in de klas. Ze zijn beste vriendinnen. Vandaag begint de zomervakantie. Wat zijn Nora en Emma blij dat ze twee maanden geen school meer hebben. Voor de laatste keer dit schooljaar stapten ze op de bus. Wat gek... Nora en Emma waren de enige leerlingen op de bus. Op andere schooldagen zit de bus altijd stampvol. Nora en Emma voelen zich een beetje ongemakkelijk. "Heb jij deze buschauffeur al eens eerder gezien?", vroeg Nora. "Nog nooit!", zei Emma. "Misschien is onze buschauffeur wel ziek?". De buschauffeur keek de hele tijd door zijn achteruitkijkspiegel naar hen. En hij reed veel te snel, de bus slingerde door de bochten. Nora en Emma kaken ongerust naar elkaar. "Dit is vast een onvoeder", fluisterde Emma. Ze bedanken een plan. Bij het eerste rode verkeerslicht rennen ze snel naar de deur. Nora drukte op de knop om de deur te openen. Zo snel ze kunnen, sprongen ze uit de bus. Net op het nippertje staan ze op de stoep, de bus reed al weg. Oef, ze zijn ontsnapt en hebben eindelijk vakantie.	Skategirl Daar ging de bel. De laatste schooldag zat erop. Het was eindelijk grote vakantie. Ihsane en Loes wandelden de school uit. De meisjes zijn allebei 13 jaar en zijn al vriendinnen van in het eerste leerjaar. Ze vertellen opgewekt over hun vakantieplannen. Ihsane kletsste over het skateboardkamp waar ze naar toe ging. Dat was haar hobby, ook vandaag droeg ze haar skateboard op haar rugzak met zich mee. Loes vertelde over het kamp met de jeugdbeweging. Plots schrokken ze. Een oude rode auto stopt met piepende remmen vlak naast de kletsende meisjes. Een man met een pet springt uit de auto. Hij grijpt Loes bij de arm en sleurt haar mee in de auto. Snel rijdt de auto weer weg. Ihsane bleef verbaasd achter. "Wie ben je? Wat wil je van mij? Laat me los!", крист Loes in de auto. Ze kreeg geen antwoord. Ze hoort alleen de luide muziek van de autoradio. Ze voelt zich benauwd. De geur van sigarettenrook prikt in haar neus. Een akelige kerel met zwarte kleren hield haar stevig vast. Wat gaan ze met haar doen! Boink! Opeens klonk er een harde klap tegen de voorruit van de auto. Er verschenen dikke barsten in het glas. Loes werd nu echt bang. Worden we nu ook nog beschoten? De bestuurder schrikt ook en drukt op de rem. De akelige kerel liet haar los om te kijken wat er aan de hand was. Toen werd plots de deur van de auto opengerukt. "Snel, spring eruit!" zei een bekende stem toen. Het was Ihsane! Ze had de auto op haar skateboard achtervolgd en haar rugzak tegen de voorruit gesmeten. Loes en Ihsane spurtten weg en gingen snel de politie bellen. Even later werden de onvoerders opgepakt. Dankzij de gebarsten voorruit van hun rode auto hadden de agenten hen al snel opgespoord. En Ihsane en Loes beginnen opgelucht aan hun grote vakantie.
Tips + Je maakt je verhaal spannend door een geheim, een verrassende gebeurtenis, een akelige sfeer.... + Je kiest één werkwoordtijd en gebruikt die in het hele verhaal. Tips - Schrijf in de inleiding waarover je verhaal gaat, wie de personages zijn en waar en wanneer het verhaal zich afspeelt. - Beschrijf de ruimte waar de gebeurtenissen zich afspelen. Schrijf over wat je ziet, hoort, voelt of ruikt op die plaats. - Vertel de gebeurtenissen in het verhaal zo veel mogelijk chronologisch, in de juiste volgorde. Zorg ervoor dat de lezer je verhaal kan volgen. - Geef je verhaal een slot waarin je uitlegt hoe het verhaal eindigt. - Gebruik signaalwoorden (toen, daarna, plots...). - Gebruik afwisselende woorden. Zoek synoniemen of vervang een woord door een verwijfwoord.	Tips + Je beschrijft de ruimte waar de gebeurtenissen zich afspelen. Je schrijft over wat je ziet, hoort, voelt of ruikt op die plaats. + Je geeft je verhaal een slot waarin je uitlegt hoe het verhaal eindigt. + Je kiest één werkwoordtijd en gebruikt die in het hele verhaal. Tips - Schrijf in de inleiding waarover je verhaal gaat, wie de personages zijn en waar en wanneer het verhaal zich afspeelt. - Vertel de gebeurtenissen in het verhaal zo veel mogelijk chronologisch, in de juiste volgorde. Zorg ervoor dat de lezer je verhaal kan volgen. - Maak je verhaal spannender door een geheim, een verrassende gebeurtenis, een akelige sfeer... - Gebruik signaalwoorden (toen, daarna, plots...). - Gebruik afwisselende woorden. Zoek synoniemen of vervang een woord door een verwijfwoord.	Tips + Je schrijft in de inleiding waarover je verhaal gaat, wie de personages zijn en waar en wanneer het verhaal zich afspeelt. + Je beschrijft de ruimte waar de gebeurtenissen zich afspelen. Je schrijft over wat je ziet, hoort, voelt of ruikt op die plaats. + Je vertelt de gebeurtenissen in het verhaal chronologisch, in de juiste volgorde. De lezer kan je verhaal volgen. + Je maakt je verhaal spannend door een geheim, een verrassende gebeurtenis, een akelige sfeer.... + Je geeft je verhaal een slot waarin je uitlegt hoe het verhaal eindigt. + Je gebruikt signaalwoorden (toen, daarna, plots...). + Je gebruikt afwisselende woorden, synoniemen en verwijfwoorden. Tips - Beschrijf de ruimte waar de gebeurtenissen zich afspelen. Schrijf over wat je ziet, hoort, voelt of ruikt op die plaats. - Kies één werkwoordtijd en gebruik die in het hele verhaal. - Gebruik signaalwoorden (toen, daarna, plots...). - Gebruik afwisselende woorden. Zoek synoniemen of vervang een woord door een verwijfwoord.	Tips + Je schrijft in de inleiding waarover je verhaal gaat, wie de personages zijn en waar en wanneer het verhaal zich afspeelt. + Je beschrijft de ruimte waar de gebeurtenissen zich afspelen. Je schrijft over wat je ziet, hoort, voelt of ruikt op die plaats. + Je vertelt de gebeurtenissen in het verhaal chronologisch, in de juiste volgorde. De lezer kan je verhaal volgen. + Je maakt je verhaal spannend door een geheim, een verrassende gebeurtenis, een akelige sfeer.... + Je geeft je verhaal een slot waarin je uitlegt hoe het verhaal eindigt. + Je gebruikt signaalwoorden (toen, daarna, plots...). + Je gebruikt afwisselende woorden, synoniemen en verwijfwoorden. Tips - Kies één werkwoordtijd en gebruik die in het hele verhaal.

- Fungel is gebruiksklaar!
- Valorisatiejaar: bekendmaking in het werkveld en transfer naar de klas
- Ondersteuning door 2 collega's uit het ontwikkelteam
 - Vragen over Fungel of problemen?
 - Via fungel@ucll.be (Nele Driessen en Kristiaan Mannaert ICT)

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Afronding

Meer weten? fungel@ucll.be